

DORUČOVÁNÍ V CIVILNÍM SOUDNÍM ŘÍZENÍ

MILOSLAV HRDLIČKA

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Abstract in original language

Občanský soudní řád stále upravuje několik použitelných způsobů doručení. Společně se zaváděním elektronického doručování vyvstává řada nových otázek a civilní proces tak často stojí na pomyslné křižovatce, kdy je třeba rozhodnout, zda upřednostnit cestu elektronického doručování (zde je ještě nutné zabývat se výběrem některého z možných způsobů elektronického doručení) nebo bude stále kladen důraz na „klasické“ způsoby doručení listinných dokumentů.

Key words in original language

Doručování, datové schránky, elektronický podpis.

Abstract

Civil Procedure provides for several different methods of delivery. The introduction of electronic delivery raises number of new issues. Consequently, the civilian procedure is so often described as standing in the imaginary intersection of the way of prioritizing the electronic delivery (choosing from the possible methods of electronic delivery is a subsequent issue important for this tendency) focusing on the "classic" means of servicing paper documents.

Key words

Service of documents, Data boxes, Electronic signature.

1. ÚVODEM - ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE V CIVILNÍM PROCESU

Civilní právo procesní a civilní proces prochází mnoha změnami pramenícími z celé řady novelizací dotýkajících se procesních předpisů. Často se jedná o zásadní milníky ovlivňující všechny fáze civilního procesu. Zavedení mnoha z nich do praxe se neobejde bez závažných problémů. Pro všechny subjekty aplikující novelizovanou právní normu (v případě civilního procesu je možné toto pozorovat nejen na straně účastníků, ale i soudů všech stupňů.) vyvstávají zásadní právní i skutkové otázky.

Tyto milníky se často dají přirovnat k pomyslné křižovatce, kdy civilní proces stojí před rozhodnutím, kterou z "cest" se bude dále ubírat. V posledních několika letech je jednou z významných křižovatek civilního procesu problematika přístupu ke způsobům elektronického doručování. Je možné zmínit zejména dvě fundamentální změny.

První z nich je spjata s novelou č. 370/2000 Sb. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "občanský soudní řád"), která zakotvila možnost subjektů podávat jednotlivá podání a činit další úkony prostřednictvím elektronických způsobů komunikace. Nebyla zde stanovena žádná povinnost pro některý ze subjektů využívat elektronické komunikace, ani povinnost zřídit si např. e-mailovou schránku. S praktickou aplikací této právní úpravy vznikala řada problémů.¹ K řešení jednoho z hlavních nedostatků, k němuž dospěla praxe (právě problematika přijetí podání učiněného pouze elektronicky) přispěl Ústavní soud ČR, který v jednom ze svých rozhodnutí² vyjádřil názor, že elektronická podání doplněná uznávaným elektronickým podpisem³ není nutné do 3 dnů doplňovat písemně. Dosavadní praxe ze strany soudů přitom byla opačná - bylo vyžadováno písemné doplnění. Jednalo se ale o nesprávný přístup, který nereflektoval právní úpravu uznávaného elektronického podpisu. Rozhodnutí Ústavního soudu ČR bylo přijato velmi kladně.

Druhou křížovatkou je zavedení institutu datových schránek do českého právního řádu. Účinností zákona č. 300/2008 Sb., o datových schránkách a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o datových schránkách") a souvisejících novelizací procesních předpisů (v případě občanského soudního řádu se jednalo zejména o novelizaci č. 7/2009 Sb. a č. 218/2009 Sb.)⁴ byla zásadním způsobem změněna dosavadní právní úprava doručování.

Přijetí zákona o datových schránkách je opravdu fundamentální změnou, neboť zákonodárce v tomto předpisu stanovil:

a) obligatorní zřízení datových schránek pro některé subjekty. Nebylo tedy na rozhodnutí subjektů, zda si datovou schránku zřídí, či nikoliv. Přímou se vznikem těchto osob spojuje zákon povinnost (danou ministerstvu spravedlnosti) zřídit datovou schránku.

b) pro subjekty mající zřízenou datovou schránku je v některých situacích dána povinnost využít ke komunikaci právě datové schránky (tuto povinnost stanovuje buď přímo zákon o datových schránkách, nebo vyplývá z novelizací jednotlivých právních předpisů).

c) obecně stanovuje okamžik doručení datové zprávy.

¹ Zejména se týkalo o požadavky kladené soudy na tato podání. Pokud nebylo podání doplněno do 3 dnů písemným, soudy k němu nepřihlížely.

² Nález Ústavního soudu ČR ze dne 24.4.2006 sp. zn. IV. ÚS 319/05

³ Upraven v §11 odst. 1 zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ V případě novely č. 7/2009 Sb. se jedná o tzv. "souhrnnou novelu", která se dotýkala nejen doručování, ale i řady dalších institutů civilního procesu.

Právě výše uvedený charakter "nedobrovolného" zřizování (někdy i "proti vůli" subjektů) a nutnost využívat komunikace prostřednictvím datové schránky vedly k zápornému přístupu mnoha subjektů k datovým schránkám. Otázkou zůstává, zda se tento stav bude zlepšovat⁵, či nikoliv.

Předpoklady pro akceptování a respektování natolik zásadní změny, jakou je autoritativní zavedení datových schránek, jsou zejména:

- 1) Dostatečná a bezchybná právní úprava.
- 2) Následná aplikace daných norem ze strany jednotlivých subjektů (nejen soukromých, ale i státních orgánů - např. soudů) musí být v souladu s celým právním řádem (zejména s ústavně garantovanými principy).
- 3) Odstranění technických překážek k využívání nových způsobů doručování.
- 4) V souvislosti s bodem 3) je třeba uvést odpovídající zajištění vzdělání aplikujících subjektů týkající se jak nové právní úpravy, tak vzdělání zaměřené na technické znalosti a vědomosti vztahující se k této oblasti (informační technologie).
- 5) Dostatečné materiální zajištění.⁶

V případě datových schránek jsou některé z předpokladů stále naplňovány jen z části. Jedním z cílů tohoto příspěvku je poukázat na vybrané zásadní problémy civilního procesu, které v této souvislosti vyvstaly.

Každé rozhodování o takto zásadních změnách probíhá na základě různých podnětů⁷ a konečné rozhodnutí je učiněno po zohlednění mnoha aspektů. Důležité je ale zdůraznit, že v souladu s obecnými zásadami právní jistoty⁸, předvídatelnosti⁹ a zachování práva na

⁵ Viz. např. situace v Rakousku - blíže: Macková, A., Štědroň, B.: Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 528, ISBN 978-80-7357-472-7, s 4.

⁶ Na tento požadavek je třeba nahlížet jako na nutnost odpovídajícího materiálního zajištění (zejména nákup a dostupnost různých přístrojů, softwaru, atd.) možnosti využívat nové instituty.

⁷ U civilního doručování se jednalo především o reakci na aktuální technologický pokrok, snahu o úspory (časové, finanční) a zefektivnění komunikace mezi subjekty a k sjednocení způsobů doručení.

⁸ Hurdík, J., Lavický P.: Systém zásad soukromého práva, Brno: Masarykova univerzita, 2010, 197 s, ISBN 978-80-210-5063-1, s 161 - 165.

⁹ K tomuto pojmu srovnej v obecné rovině např. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 6. 2009 sp. zn. I. ÚS 420/09.

spravedlivý proces¹⁰ by po přijetí některého ze zásadních rozhodnutí mělo následovat dodržování zvolené "cesty" (nejen ze strany soukromých subjektů, ale především ze strany státních orgánů) a tedy i respektování a korektní využívání možností daných nově přijatou právní úpravou. Především k této problematice bude směřovat následující výklad.

2. PŘIJETÍ ZÁKONA O DATOVÝCH SCHRÁNKÁCH JAKO JEDNA Z KŘÍŽOVATEK DORUČOVÁNÍ V CIVILNÍM PROCESU

Přijetí zákona o datových schránkách je křížovatkou nejen pro civilní proces, neboť tento právní předpis nezasahuje jen do této oblasti, ale i do práva správního¹¹, finančního¹² a dalších oborů. Jedná se o jediný právní předpis¹³, který zakotvuje bližší podmínky využívání jedné z podob elektronické komunikace při zachování jejich výhod (zejména rychlosti) a naopak tento zákon přímo potlačuje některé zásadní nevýhody (problematika určení jednající osoby, zachycení okamžiku odeslání datové zprávy, atd.). Systém datových schránek je jediným obecným (po zřízení datové schránky ho může využívat prakticky jakýkoli subjekt - fyzické i právnické osoby) státem přímo právně upraveným (a aprobovaným) uzavřeným systémem (mezi sebou mohou komunikovat pouze subjekty mající zřízenou datovou schránku), který v sobě skrývá řadu výhod.

Z hlediska výhod datových schránek v rámci civilního procesu je třeba zejména upozornit na informační systém datových schránek.¹⁴ Jedná se o jeden z informačních systémů veřejné správy¹⁵ a v tomto systému je evidována řada zásadních údajů.¹⁶ Je to sice systém obecně

¹⁰ Svoboda, P.: Ústavní základy správního řízení v České republice, Praha: Linde, 2007, 359 s, ISBN 978-80-7201-676-1, s 100 a násl.

¹¹ Srovnej ustanovení § 19 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů a ustanovení § 42 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů.

¹² Srovnej např. ustanovení § 35 a § 42 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Z nejšířšího úhlu pohledu je možné uvést i další právní předpisy - zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů. Žádný ale neupravuje tak speciální způsob elektronické komunikace, jako je systém datových schránek.

¹⁴ Ustanovení § 14 zákona o datových schránkách.

¹⁵ Ustanovení § 14/1 zákona o datových schránkách. Podrobně viz. zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Viz. ustanovení § 14 zákona o datových schránkách.

neveřejný,¹⁷ (výjimku tvoří kontaktní adresy datových schránek,¹⁸ které je možné - se souhlasem subjektu, o jehož datovou schránku se jedná - zveřejnit), ale o využití informací z tohoto systému v rámci dokazování je možné uvažovat.¹⁹ Podstatným pozitivem systému datových schránek je to, že je veden nezávislou třetí osobou (v současné době konkrétně Českou poštou, s. p.), která spravuje systém datových schránek a je odlišná od konkrétních subjektů komunikujících v konkrétním případě.

Informační systém datových schránek zaznamenává z pohledu civilního procesu závažné okamžiky (zejména pro zachování lhůt, nabytí právní moci rozhodnutí nebo odeslání podání). Je to např. přesný (datum, hodina, minuta a sekunda) okamžik odeslání datové zprávy do datové schránky adresáta, přesný okamžik přihlášení adresáta do datové schránky a v neposlední řadě identifikaci osoby oprávněné k přístupu do datové schránky (viz. dále v následujícím odstavci). Rozdílem a nespornou výhodou datových schránek oproti běžné elektronické komunikaci je právě vedení celého tohoto informačního systému a možnost vyhledání rozhodujících údajů zpětně. Důležité také je to, že jsou zachyceny nezávislou stranou. Možnost pozměnění těchto údajů je velice nízká, protože celý systém datových schránek je založen na požadavku vysoké bezpečnosti (z pohledu požadavků kladených na vedení tohoto systému i na přístup jednotlivých subjektů k datovým schránkám). Celý systém funguje na podobných technických bezpečnostních pravidlech a řešeních jako jsou používána při utváření elektronických podpisů (zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů), při jejichž vytváření je využíváno nejbezpečnějších postupů.

Identifikace subjektu je do jisté míry omezena ustanoveními § 5, 6 a zejména § 8 zákona o datových schránkách. Z výše uvedených ustanovení je možné dovodit závěr o možnosti přístupu více konkrétních osob do datové schránky. Není proto vždy zřejmé, která konkrétní osoba se do datové schránky přihlásila a zprávu přijala, či odeslala. Jedná se o aktuální problém zejména u velkých subjektů (např. právnických osob). Na tento problém reagují různé subjekty odlišně.²⁰

¹⁷ Ustanovení § 14/4 Zákona o datových schránkách

¹⁸ Při zkoumání, zda je možné doručovat prostřednictvím datových schránek, je třeba zjistit, který subjekt má datovou schránku zřízenou a jaká je její "adresa".

¹⁹ Podle ustanovení § 125 občanského soudního řádu mohou jako důkaz sloužit veškeré prostředky z nichž lze zjistit stav věci.

²⁰ Polčák, R. Praxe elektronických dokumentů. Bulletin advokacie. 2011, č. 7 - 8, ISSN 1210-6348, s 61.

3. DORUČENÍ DO DATOVÉ SCHRÁNKY Z POHLEDU CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO - VYBRANÉ OTÁZKY

Zásadní výchozí otázkou je, který subjekt a za jakých okolností má povinnost využít doručování prostřednictvím datových schránek a jaká jsou konkrétní pravidla pro takové doručení? Současná právní úprava (v rámci tohoto příspěvku bude dále zohledněn zákon o datových schránkách a občanský soudní řád) datových schránek totiž v některých případech zakotvuje povinnost datových schránek ke komunikaci (doručování) využít. Jedná se o zásadní změnu oproti předcházejícím úpravám elektronického doručování, kdy bylo prakticky zcela ponecháno na subjektech, zda využijí elektronických prostředků komunikace.

Zákon o datových schránkách ve svých ustanoveních zakotvuje okruh subjektů, jímž je zřízena datová schránka obligatorně přímo na základě příslušných ustanovení tohoto zákona ihned po jejich vzniku.²¹ Dalším subjektům je ponechána možnost zřízení datové schránky na jejich žádost.²² Zásadním poznatkem je, že se samotným zřízením datové schránky není spojena obecná generální povinnost využívat od tohoto okamžiku k jakékoli komunikaci pouze datové schránky (viz. dále).

3.1 POVINNOST VYUŽÍT KE KOMUNIKACI DATOVÝCH SCHRÁNEK

Dále je v tomto zákoně a v občanském soudním řádu stanoven výčet situací, kdy existuje povinnost využití systému datových schránek.²³ Účelem zavedení datových schránek bylo a je zefektivnění a urychlení elektronické komunikace zejména pro orgány veřejné moci mezi sebou.²⁴ Pozdější novelizace rozšířily okruh situací, kdy je možné

²¹ Podle ustanovení § 4 a § 5 zákona o datových schránkách se jedná o tyto subjekty: orgány veřejné moci, právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku, právnické osoby zřízené zákonem a dále konkrétně advokáty, daňové poradce a insolvenční správce.

²² Požádat o zřízení datové schránky mohou zejména fyzické osoby, nebo právnické osoby odlišné od uvedených předcházející poznámce pod čarou č. 17. Zatímco fyzické osoby této možnosti využívají zatím jen zřídka, u právnických osob některé případy najdeme - např. Občanské sdružení Společná obrana (zabývající se ochranou osob před klamavým jednáním zejména podnikatelských subjektů - např. se angažuje v boji s tzv. katalogovými podvody - viz. <http://www.spolecna-obrana.estranky.cz/>) má jako jeden z možných kontaktů uvedenu právě datovou schránku.

²³ Zejména ustanovení § 17, §18 a z obecného hlediska i §18a.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 16.12.2010 sp. zn. 1 As 90/2010, kde je odkazováno na důvodovou zprávu k zákonu o datových schránkách.

datové schránky využít ke komunikaci.²⁵ S jistou mírou zjednodušení je možné shrnout, že za současného stavu právní úpravy (podle zákona o datových schránkách) existuje obecně povinnost (pokud to umožňuje povaha dokumentu) doručování do datové schránky pro vzájemnou komunikaci mezi orgány veřejné moci a dále směrem od orgánu veřejné moci k právnické nebo fyzické osobě (pokud má zřízenou datovou schránku). V ostatních případech mohou subjekty jejím prostřednictvím komunikovat (pokud mají datovou schránku zřízenou) nebo využít i jiných možností komunikace (elektronické i "klasické" prostřednictvím např. běžné pošty).

V oblasti civilního procesu je nutné zohlednit (mimo obecné úpravy v zákoně o datových schránkách) především úpravu doručování provedenou občanským soudním řádem. Občanský soudní řád obsahuje v ustanoveních § 45 a následujících²⁶ vlastní úpravu doručování. Úprava doručování byla novelizována právě s ohledem na přijetí zákona o datových schránkách. V současné době je možné konstatovat, že tato právní úprava plně reflektuje (dokonce do značné míry upřednostňuje - nejedná se však o přednost absolutní) institut datových schránek a možnosti jeho využití. Je nutné ale poukázat na jednotlivé problémy vznikající při konkrétním a praktickém přístupu ze strany jednotlivých subjektů.

Prvním okruhem otázek je problematika určení postupu při doručování - konkrétně pořadí způsobů, kterých může soud využít. Občanský soudní řád stanovuje v ustanovení § 45 nejen výčet možných způsobů doručování, ale též pořadí jednotlivých způsobů. Z textu tohoto ustanovení je možné dovést závěr o absolutní přednosti doručení při jednání, nebo při jiném úkonu soudu. Pokud toto není z nějakého důvodu možné, dalším způsobem je právě doručení do datové schránky. Za předpokladu, že subjekt má zřízenou datovou schránku a soud se o tomto dozví, je povinností soudu doručit do datové schránky (umožňuje-li to povaha dokumentu).

Subjekt, jenž má datovou schránku zřízenou, očekává dodání dokumentu do datové schránky, protože mu to současná účinná právní úprava přímo říká. Tato situace je typickým příkladem uplatnění zásady legitimního očekávání, která je obecně přijímanou zásadou nejen v českém právním řádu (např. v judikatuře Ústavního soudu ČR) i na úrovni evropské.²⁷ Tato zásada je nejčastěji uplatňována v

²⁵ Např. novelizace zákona o datových schránkách č. 227/2009 Sb., která vlastně umožnila dodávání dokumentů prostřednictvím datových schránek i mezi soukromými subjekty.

²⁶ V širším pohledu i ustanovení § 42 zabývající se podáním směřujícím konkrétnímu soudu.

²⁷ K tomuto srovnej např. judikaturu Evropského soudního dvora (rozsudek C-449/08 - dostupný z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76388&pageIndex=0&doclang=CS&mode=doc&dir=&occ=first&part=1&cid=197136> [citováno 14.12.2011]), či Evropského soudu pro lidská práva.

právu veřejném a její směřování vychází od jednotlivce k orgánu veřejné moci.²⁸ Všechny výše uvedené podmínky jsou v případě doručení do datové schránky splněny a nic nebrání uplatnění této zásady i zde.

3.2 DORUČENÍ DO DATOVÉ SCHRÁNKY

Zásadní je dále zejména otázka dodržení konkrétní lhůty pro učinění podání prostřednictvím datové schránky. V praxi vznikala řada situací, kdy některý ze soukromých subjektů (často zastoupený advokátem) učinil nějaké podání prostřednictvím datové schránky a příslušný soud odmítl toto podání pro opožděnost. Obvykle se jednalo o případy, kdy bylo podání odesláno datovou schránkou poslední den lhůty v odpoledních (popřípadě večerních) hodinách. Příslušný státní orgán respektive osoba oprávněná k přístupu do datové schránky tohoto subjektu se přihlásila do schránky následující pracovní den a jako den doručení do spisu označí den, kdy byla zpráva přijata.

Pro toto stanovisko neexistovalo ale z pohledu platné a účinné právní úpravy opodstatnění. V podobném duchu se vyslovily již i vrcholné články soudní soustavy ČR. Jednalo se sice především o Nejvyšší správní soud ČR, ale závěry prezentované v těchto rozhodnutích mohou být použity jako "vodítka" ke stanovení možného přístupu obecných soudů.

Na výše uvedenou modelovou situaci reagoval Nejvyšší správní soud ČR zejména ve svém rozhodnutí sp.zn. 9 Afs 28/2010.²⁹ Vyjádřil zde názor, že pro podání do datové schránky orgánu veřejné moci je rozhodující okamžik dodání zprávy do datové schránky tohoto orgánu. Není tedy rozhodné zda a kdy se do schránky přihlásí oprávněná osoba. Tento názor je možné hodnotit kladně. Jistě by nebylo spravedlivé (příčemž jedním ze základních požadavků obecně na jakékoli řízení je právě spravedlivé vedení řízení a vydání spravedlivého rozhodnutí) přičítat k tíži soukromého subjektu (činicího podání) to, že se do datové schránky oprávněná osoba přihlásí až ve "své pracovní době".

Dále je v tomto rozhodnutí prezentován názor, že pro zachování lhůty dané soudním řádem správním, výzvou popřípadě rozhodnutím soudu, je nutné, aby poslední den lhůty byla dodána zpráva do datové

²⁸ Hurdík, J., Lavický P.: Systém zásad soukromého práva, Brno: Masarykova univerzita, 2010, 197 s, ISBN 978-80-210-5063-1, s 165.

²⁹ Nejvyšší soud ČR se k této problematice přímo nevyjadřoval. Proto je nutné ještě jednou zdůraznit, že uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR jsou v tomto příspěvku uváděna jako "vodítka" pro nastínění, jakým způsobem je k problematice doručování do datových schránek ze strany správních soudů přistupováno. V žádném případě není cílem příspěvku tvrdit, že naprosto shodná tvrzení budou přijata i civilními soudy v oblasti civilního procesu. Jedná se pouze analýzu již prezentovaných názorů soudních orgánů.

schránky soudu.³⁰ Argumenty pro toto tvrzení soud specifikuje a rozvádí v odůvodnění.

Tento názor je ale (zejména z pohledu civilního procesu - pokud by byl obecně přijat obdobný přístup) poměrně problematický. Nevychází totiž ani ze specifík datových schránek, ani z obecně přijímaného členění lhůt hmotněprávních a procesních.

V první řadě soud v odůvodnění rozhodnutí konstatuje, že pouhým odesláním datové zprávy se nejedná o předání držiteli poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předání orgánu, který má povinnost je doručit.³¹ Nejvyšší správní soud ČR dále přirovnává komunikaci prostřednictvím datových schránek k elektronické komunikaci prostřednictvím např. e-mailu (doručení podání do elektronické podatelny soudu).

Takováto argumentace se nejvíce jako přiléhavá. Srovnání datových schránek a elektronické komunikace (pro potřeby dalšího výkladu např. obyčejného e-mailu) je možné pouze z pohledu základního fungování (tedy jako elektronického přenosu datové zprávy od odesílatele k příjemci). Systém datových schránek se ale zásadně od obyčejné elektronické komunikace odlišuje zejména v těchto aspektech:

- 1) Datová schránka je mnoha subjektům zřízena autoritativně a v řadě situací je dána povinnost subjektům komunikovat prostřednictvím datovém schránky.
- 2) Systém datových schránek není zřizován ani veden jakýmkoli soukromým subjektem (jak je tomu u e-mailové komunikace).
- 3) Jedná se o uzavřený systém z něhož je možné dohledat důležité informace a prokazatelnost komunikace prostřednictvím datové schránky je mnohem vyšší.

Pokud by byl přijat názor, že s odesláním datové zprávy prostřednictvím datové schránky není spjata obecná povinnost (ať už ministerstva vnitra, popřípadě České pošty, s.p.) doručit takovou zprávu (obdobně jako u předání poštovní zásilky poslední den lhůty k přepravě), jednalo by se o přístup odporující vůbec účelu, proč byly datové schránky zřízeny (respektive proč bylo subjektům umožněno činit podání prostřednictvím datové schránky).

V takovém případě by bylo možné přijmout názor, že elektronická komunikace prostřednictvím e-mailu a prostřednictvím datových schránek je v podstatě na stejné úrovni. Tento názor by ale byl chybný

³⁰ Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 15.7.2010 sp.zn. 9 Afs 28/2010.

³¹ Viz ustanovení § 40 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů.

na což je možné usuzovat mj. z přístupu jakým je k doručení do datové schránky přistupováno v jednotlivých procesních předpisech (upřednostnění této formy komunikace před "ostatní elektronickou").³² Nemělo by tedy být posuzováno shodně ani podání směřující k soudu, které bylo učiněno elektronicky a elektronicky do datové schránky.

Vzhledem k výše uvedenému by bylo podle mého názoru vhodnější považovat za rozhodný okamžik (pro posuzování včasnosti) odeslání zprávy z datové schránky odesílatele.³³

4. ZÁVĚR

Závěrem je možné shrnout, že v případě datových schránek a elektronického doručování vůbec se civilní proces vydal správným směrem. Není možné ignorovat fakt, že elektronická komunikace je běžnou součástí každodenního života a poskytuje řadu výhod. Neexistuje důvod (právní ani faktický) aby se tohoto způsobu komunikace nevyužívalo v civilněprocesních vztazích - zejména k doručování. Je třeba ale zdůraznit, že doručování do datových schránek má svá specifika i oproti běžné elektronické komunikaci. Tato specifika je nutné respektovat ze strany všech zúčastněných subjektů (zejména ze strany státních orgánů, které by měly "jít příkladem"). Jedině smysluplným výkladem jednotlivých ustanovení týkajících se datových schránek a plným využíváním potenciálu tohoto institutu je možné překonat jistou neoblíbenost datových schránek. Datové schránky jsou poměrně vhodným způsobem využívání elektronické komunikace a bylo by velkým (a zbytečným) nedostatkem, kdyby tento institut byl nevyužíván z důvodu chybného a často nelogického přístupu jednotlivých subjektů (zejména orgánů veřejné moci).

Literature:

- Baxa, J. a kol.: Daňový řád : Komentář 1. díl, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 800 s, ISBN 978-80-7357-564-9
- David, L. a kol.: Občanský soudní řád: I. díl (§1až 200zy), Praha:Wolters Kluwer ČR, 2009, 1072 s, ISBN 978-80-7357-460-4
- Drápal, L., Bureš, J., a kol.: Občanský soudní řád : komentář I. §1 až 200za, Praha: C.H. Beck, 2009, 1579 s, ISBN
- Hurdík, J., Lavický P.: Systém zásad soukromého práva, Brno: Masarykova univerzita, 2010, 197 s, ISBN 978-80-210-5063-1
- Macková, A., Štědroň, B.: Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentáře, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009, 528 s, ISBN 978-80-7357-472-7

³² Ustanovení § 45 občanského soudního řádu.

³³ Srovnej např. Svoboda, K., Suk, M., Zeman, P.: Doručování v soudním řízení, Praha: Linde, 2009, 267 s, ISBN 978-80-777-5, s. 170.

- Smejkal, V.: Datové schránky v právním řádu ČR:zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem, Praha: ABF, 2009, 176 s, ISBN 978-80-86284-78-1
- Svoboda, K., Suk, M., Zeman, P.: Doručování v soudním řízení, Praha: Linde, 2009, 267 s, ISBN 978-80-777-5
- Svoboda, P.: Ústavní základy správního řízení v České republice, Praha: Linde, 2007, 359 s, ISBN 978-80-7201-676-1
- Polčák, R. Praxe elektronických dokumentů. Bulletin advokacie. 2011, č. 7 - 8, ISSN 1210-6348
- Polčák, R. Okamžik doručení do datové schránky. Revue pro právo a technologie. 2010, č. 2, ISSN 1804-5383
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. 6. 2009 sp. zn. I. ÚS 420/09
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 24.4.2006 sp. zn. IV. ÚS 319/05
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 15.7.2010 sp.zn. 9 Afs 28/2010
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 16.12.2010 sp. zn. 1 As 90/2010
- Rozsudek Evropského soudního dvora C-449/08 - dostupný z: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76388&pageIndex=0&doclang=CS&mode=doc&dir=&occ=first&part=1&cid=197136>, [citováno 14.12.2011].
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Contact – email

Miloslav. Hr@seznam.cz